

Betydelse av plantålder och plantstorlek

Christer Nyström

I Plantaktuellt nr 1, 1998 redovisades första årets resultat från en serie planteringsförsök med tre olika planttyper. Nedan följer resultaten efter andra årets uppföljning.

Bakgrund

Bakgrund och försöksuppläggning beskrivs i det följande endast kortfattat. För den som önskar en mer utförlig presentation av detta hänvisas till Plantaktuellt, nr 1 1998.

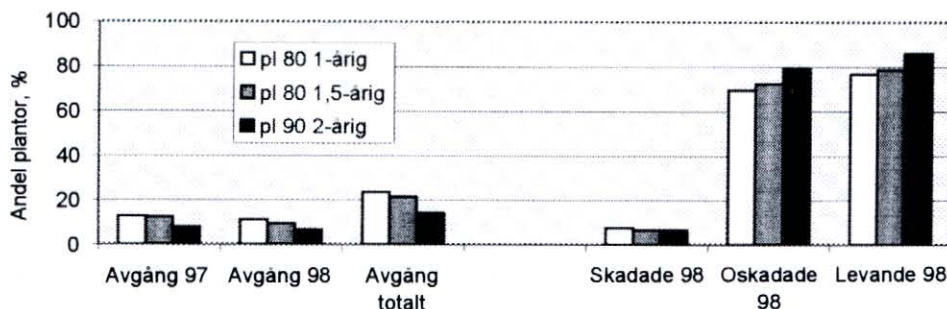
En försöksserie med tre olika planttyper planterades under våren 1997 på totalt 15 olika lokaler. Projektet är finansierat av StoraEnso och försöken är väl spridda över bolagets markinnehav i mellersta Sverige. De tre olika planttyperna är 1-årig planta 80, 1,5-årig planta 80 och 2-årig planta 90. På varje försökslokal har planterats 100 plantor av respektive planttyp. Trädslaget är gran.

Målsättningen med projektet är att undersöka

om äldre och större plantor överlever och tillväxer så mycket bättre att de motiverar den merkostnad de innebär, främst i form av högre plantpris.

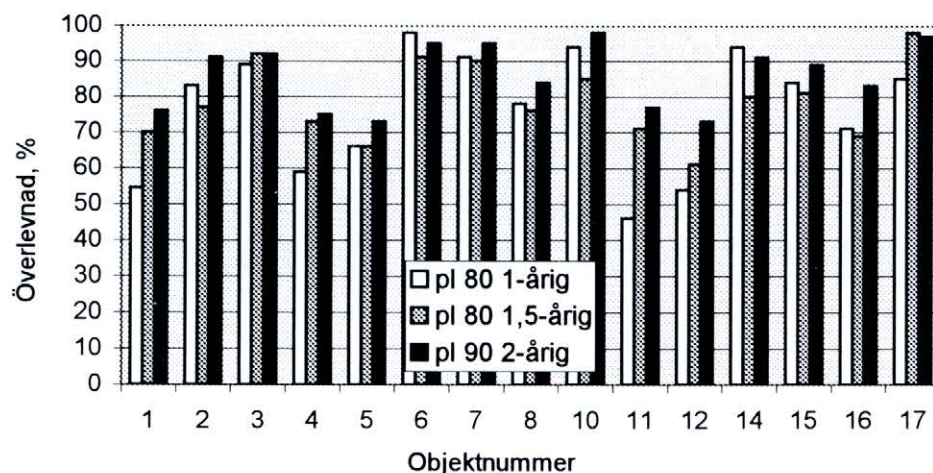
Resultat

Överlevnaden efter första året varierade inte mycket med planttypen. I genomsnitt för alla försökslokaler låg 1-årig planta 80 lägst med 85% överlevnad och planta 90 högst med 90%. Avgång har emellertid inträffat i nästan lika stor utsträckning under andra året och de tidigare ganska små skillnaderna mellan planttyperna har ökat (se figur 1). 1-årig planta 80 har efter två år en genomsnittlig överlevnad på 76,6%, 1,5-årig planta 80 78,5% och planta 90 86,0%. Andelen svårt skadade plantor ligger mellan

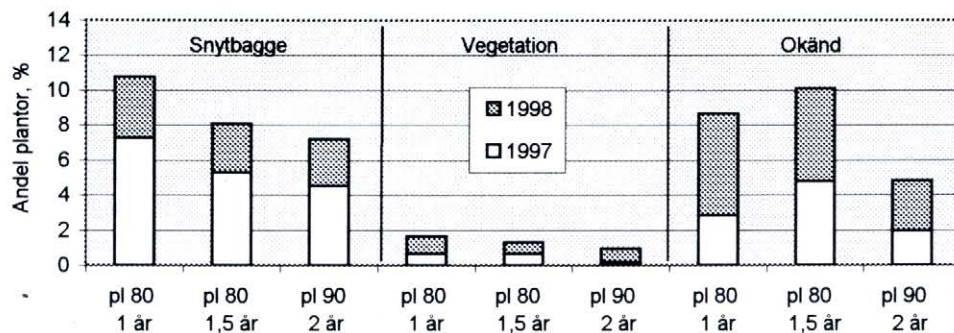
Figur 1. Avgång och skador i försöken under 1997 och 1998. Genomsnitt för samtliga försök.

5% och 6% oavsett planttyp. Överlevnaden på de enskilda objekten varierar naturligt nog mer, mellan 45% och 98% beroende på planttyp (figur 2).

Figur 2. Överlevnad för respektive planttyp på de olika försökslokaler-na.

1-årig planta 80 har sämst överlevnad på lokalerna 1,4,11 och 12. På dessa lokaler är skillnaden gentemot planta 90 i genomsnitt över 20 procentenheter, mer än dubbelt så mycket som den genomsnittliga skillnaden för alla försökslokaler. Detta tyder på att fördelen med en stor planta är större på lokaler med hög skaderisk. I figur 3 visas hur stor del av avgångarna som kan hänföras till olika skadegörare.

Figur 3. Avgångsorsaker 1997 och 1998 uppdelat på respektive planttyp.

Snytbaggen står som synes för nästan hela den avgång där orsaken säkert kunnat fastställas. Konkurrerande vegetation är den enda övriga skadeorsaken av nämnvärd betydelse. För en stor del av avgångarna har orsaken inte säkert kunnat fastställas. Med stor säkerhet ingår även i denna grupp en hel del snytbaggeskador.

Tabell 1. Höjdtillväxt under 1998 för de olika planttyperna. Genomsnitt för samtliga försökslokaler. Endast oskadade plantor.

	Planta 80 1-årig	Planta 80 1,5-årig	Planta 90 2-årig
Höjdtillväxt, cm	12,1	11,1	10,8
N	1067	1114	1200

Höjdtillväxten är däremot inte bättre för de äldre plantorna. Tvärtom har 1-årig planta 80 den största höjdtillväxten (se tabell 1). Skillnaden gentemot 1,5-årig planta 80 och planta 90 är statistiskt signifikant. I absoluta tal handlar det om cirka en centimeters skillnad, vilket knappast har någon praktisk betydelse.

Sammanfattning

I 15 olika planteringsförsök, väl spridda över mellersta Sverige, har större och äldre plantor visat sig överleva bättre än mindre och yngre. Snytbaggen är den helt dominerande orsaken till de avgångar som förekommer. De största och äldsta plantorna (planta 90) har två år efter plantering närmare 10 %-enheter högre överlevnad än de minsta och yngsta plantorna (planta 80).